

Előzetes jelentés a Bp. III., Bécsi út 60. sz. alatti ásatásról

A Bécsi út 60. szám alatti leletmentésre 1995. november 6. és december 8. között került sor. Az előzetes megfigyelések alapján különböző települési periódusokat figyelhettünk meg:

Római kor

A római foglalás időszakát három különböző periódus képviseli:

Az első fázist hat kenyérsütő kemence jelzi (25. kép), melyeket az 1–2. század fordulójára datálhatunk. A kemencék topográfiai helyzete tisztázott, ugyanis a katonaváros (canabae) külső peremén helyezkednek el, azt a lehetőséget kínálva számunkra, hogy ebben az időszakban itt húzódott a határ. A kemencéket közvetlenül a bolygatatlan altalajba ásták. Átmérőjük kör alakú, mintegy 1 m átmérőjű. Mindegyik tűzhelyhez szájnyílás kapcsolódott. Kettő

25. kép

Preliminary Report on Excavations at 60 Bécsi Street

Excavations at the site located at 60 Bécsi street were carried out between November 6 and December 8, 1995. Preliminary observations revealed several occupation periods including:

The Roman Period

The Roman occupation can be subdivided into three distinct phases:

The first occupation is marked by six bread ovens (Figure 25) which date to the turn of the 1st and 2nd centuries. These ovens have a clear topographic position on the outskirts of the Military town (canabae), thus, providing us with the limit of this territory at this time. These ovens were dug directly into the virgin soil. Their shape is round with a one meter diameter. Each have a mouth which connects them to the fireplace. Two of them are built together although they have been cut through by a 19th century well. The sections reveal several use phases.

In the second phase these ovens were abandoned and stone walls appear. The foundation of one of the walls clearly cuts across the mouth area of two of these ovens. The wall are primarily oriented north-south. Then, following a change, a second series of

közülük egybe épült, s mindkettőt átvágta egy 19. századi kút. A kemencék metszete több használati periódust mutat.

A második periódusban már felhagytak a kemencék használatával és kőfalak jelennek meg. Az egyik nagyjából észak-déli tájolású fal alapozása egyértelműen átvágta a két kemence szájnyílását. Majd – egy változást követően – újabb kőfal periódust rögzítettük, mely jól elkülöníthető az előbbitől. Egyrészt az építési technika eltérése, másrészt pedig a falak irányítása kizárja a kapcsolatot a korábbi falalkonstrúcióval. Sajnos a kis ásatási területen nem került elő a falsarok, ezért nem lehetett az egyes építményeket elkülöníteni. Szükséges megjegyezni, hogy a bolygatatlan altalajt, mely eredetileg lejtett – ebben a periódusban – elplánították.

A hatodik felületen egy 20. századi épület pincéje jelentkezett, emiatt csak a négy metszeten kívül csak néhány felszíni régészeti nyom maradt ránk. Még éppen megfigyelhető volt egy római út részlete és két fal, melyek valószínűleg nem álltak kapcsolatban az úttal. Bár nincs végleges bizonyítékunk, valószínű, hogy ez az út és a két fal a kemencék közelében lévő falakkal kapcsolatban volt.

A harmadik periódust egy hamvasztásos temető jelentette, melyből

walls were noted. They can be differentiated because, on the one hand, the construction technique is different and on the other hand, they are not oriented in a way which permits them to be connected to the first set of walls. Unfortunately the small excavation area did not permit wall corners to be found so that is not possible to distinguish individual buildings.

It should also be said that virgin soil was brought in to level the area which is on an incline.

A 20th century hole for house constructions appeared in area 6 so that only four vertical sections could be obtained while just a few archaeological traces could be seen on the surface. However, it was still possible to recognize a section of a Roman road as well as two walls which are unlikely to be associated with the road. Although there is no definite proof it is likely that this road and the two walls were related to the walls uncovered in the area near the ovens.

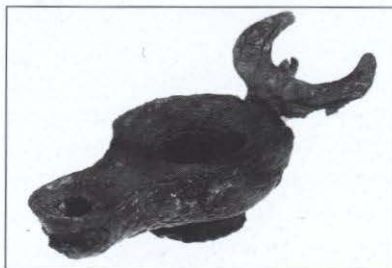
The third phase is comprised of a cremation cemetery. Thirty-one graves were found but all were disturbed or cut through by 19th and 20th century constructions and robbed. Thus, none of the graves were intact. These were all cremations. Before the cemetery came into use, the walls of the previous occupation were torn down to their foundations and the area completely

31 sír került elő, de a sírok mind-egyike vagy 19.–20. századi építmények, vagy sírrablás által bolygatott volt. Ennek következtében egyetlen ép sír sem került elő. Valamennyi temetkezés hamvasztásos volt. Mielőtt a temetőt használatba vették, a korábbi periódus falait visszabontották a fal alapozásáig, és a terület egészét földdel elplanírozták. Valószínűleg a terület egy nagyobb városrendezési változás következtében kapta a temetkezési funkciót. Az új periódus planírozása elfedte a falakat, és a 6-os felület útját is. A második periódus egyik fala mellett beásott sír világosan mutatja, hogy az építmény használata befejeződött, mielőtt a temetőt használatba vették. Az érmek és néhány jellegzetes kerámialeleten alapuló előzetes megfigyelések nyomán valószínű, hogy a temetőt a 2. század közepétől a 3. század közepéig használták (26. kép). A leletanyag az elkövetkezendő időszakban történő pontosabb és részletesebb tanulmányozása pontosabb datálást is lehetővé tesz majd. Úgy tűnik, hogy a temetőt a 4. században már nem használták.

Középkor

Az első utalást erre a periódusra vonatkozóan egy a metszetfalból előkerült érem szolgáltatta. Ezt követte az egyik római kemencét átvá-

covered by a large amount of earth for reasons which remain unclear. It is possible that this area became a cemetery following a change in urban developments. This new level covered the walls and also the road from area 6. A grave built up against a wall from the second period shows us clearly that the domestic occupation had ended before the cemetery came into use. On the basis of preliminary observations on coins and a few characteristic ceramics it is possible to say that the cemetery was in active use from the middle of the 2nd century to the middle of the 3rd century AD (Figure 26). More precise and detailed study of the material in the future will permit us to date this cemetery more exactly. It appears that the cemetery was not used by the 4th century AD.

26. kép

The Medieval Period

The first hint of this occupation happened when a coin was found, in an upper level in one of the section walls of the excavation. Secondly, one of the

gó stratigráfiai egység, amelyben a római kerámia mellett középkori anyag is volt. Ez a statigráfiai egység a 2. számú felület egy részén helyezkedett el, ami azt jelenti, hogy nem lehetett teljesen feltárni. Ez a jelenség és a funkciók meghatározását negatívan befolyásolta. Pölös Andrea, a középkori kutatást végző régész, meghatározása alapján a kerámialeletek a 12. századra datálhatók.

Volt néhány régészeti nyom a 12. század közepe és a 19. század közötti időszakból, pl. falak formájá-an, de miután ezeket nem kísérték régészeti leletek, nem voltak datálhatóak.

Újkor

A 19. század közepétől és főleg a 20. század első két évtizedére tehető időszakot azok a falak és gödrök tükrözik, melyeket közvetlenül a római sírokra (néha azokat átvágva) építettek.

Ezeket a falakat visszabontották, majd új épületet építettek föléjük, s éppen ez utóbbiak eldózerolása tette lehetővé a feltárást. A leletanyagot ebből az időszakból néhány porcelán, ipari kerámia és pipa jelentette. Valamennyi kerámia tömeggyártmány, és jól ismert ebből a korszakból egész Európában. Néhány termék közülük Ausztriából származik pl. az olajtároló kerámiapalackok.

Bertin, Patrice

stratigraphic units transects a Roman oven and contained both Roman and Medieval materials. This stratigraphic unit is located in a part of the second area which means that not all of it could be recovered so that it is not possible to say more about its presence and function. According to Andrée Pölös, the remainder of the the ceramics date to the 12th century.

There are a few archaeological traces between this 12th century occupation and the middle of the 19th century in the form of walls but no find material was found with them. Thus, it was not possible to date these structures.

The Modern Period

A series of walls together with pits built directly on the Roman graves (and sometimes transect them) mirrored an occupation from the middle of the 19th century to, at most, the first two decades of the 20th century.

These walls were torn down and new buldings constructed there. It was these newer buildings which were knocked down by bulldozers to facilitate the excavation.

The find material consists essentially of porcelain, industrial ceramics and a few pipes. All of these ceramics are mass-produced series well known in Europe at this time. Some of these products were Austrian as, for example, ceramic bottles for oil.